

dækkede Rum under Gaarden saaledes som sket, anses at have efterkommet det i Bygningskommissionens Skrivelse af 7de Juni 1899 stillede Vilkaar, i hvilken Henseende bemærkes, at Tiltalte ikke har haft Grund til at lægge Andet i Ordene »direkte Forbindelse«, end deres naturlige Betydning medfører.

Som Følge heraf vil Tiltalte være at anse efter oftnævnte Lovs § 75 og § 76, sammenholdt med § 28, efter Omstændighederne med en Bøde af 50 Kroner, hvorhos han vil være at dømme til inden en Frist af 3 Maaneder under den nedenfor anførte Bøde at fjerne de ommeldte Glaspartier i Porten og bringe denne Del af Portvæggene i Overensstemmelse med Bygningslovens Krav.

Thi kendes for Ret:

Carl Møller Rasmussen bør til Københavns Kommunes Kasse bøde halvtredsindstyve Kroner samt inden en Frist af 3 Maaneder fra denne Højesteretsdoms Forkyndelse under en Bøde af 10 Kroner til Københavns Fattigvæsens Hovedkasse for hver Dag, han i saa Henseende sidder Dommen overhørig, fjerne de oven ommeldte Glaspartier i Porten og bringe denne Del af Portvæggene i Overensstemmelse med Bygningslovens Krav. Saa betaler han og Sagens Omkostninger, derunder i Salarium for Højesteret til Advokat Halkier og Højesteretssagfører Jensen 80 Kroner til hver.

Sagen Nr. ¹³²/₁₉₀₃ *)

Advokat Nellemann Aktor

contra

Sognepræst for Helligkors Kirke i København
Julius Niels Sophus Ifversen (Def. Højesteretssagf. Asmussen).

(Afsagt den 21 Oktober 1903.)

En Sognepræst, som havde nægtet at efterkomme Kirke- og Undervisningsministeriets Paalæg til ham om at sammenvie to i hans Sogn hjemmehørende Personer, der forlangte at indgaa Ægteskab, og for hvis Ægteskab der efter den gældende Ret Intet var til Hinder, idet den ifølge D. L. 3—16—8 tidligere bestaaende Hindring var fjernet ved Kgl. Bevilling, blev, efter at være tiltalt for denne Nægtelse, fritunden af Højesteret under Henvielse til, at Tiltalte, selv om det maatte være hans Pligt under Strafansvar at efterkomme Ministeriets Paalæg, havde haft nogen Føje til at gaa ud fra, at Opfyldelsen af Paalæget var uforenelig med de Pligter, der ifølge det af ham afgivne Præsteløfte paahvilede ham som Kirkens Tjener, samt at det

*) H. R. T. 1903 p. 309.

herefter var betænkeligt i Tiltaltes Vægring at se en forsætlig Krænkelse af hans Embedspligt; Ansvar efter Strfl. § 142 kunde derefter ikke paalægges ham.

Kommissionens Dom af 28 Januar 1903 er saalydende:

Ved allerhøjeste Kommissorium af 23 September f. A. ere Under- tegnede, Stiftsprovst i Sjællands Stift Paulli og Justitiarius i Københavns Kriminal- og Politiret Ingerslev, bemyndigede til at sammentræde i en Kommission for nærmere at undersøge og paakende nærværende Sag, under hvilken Sognepræst ved Helligkors Kirken her i Staden Julius Niels Sophus Ifversen ifølge Aktionsordre af 28 Oktober f. A. tiltales for den Embedsforseelse, hvori han maatte have gjort sig skyldig ved at nægte at efterkomme et ham af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet givet Paalæg.

Ifølge Tiltaltes Forklaring og det i øvrigt Oplyste ere Sagens Omstændigheder følgende:

I August f. A. henvendte Mursvend August Ludvig Jensen — hvis tidligere Ægteskab ved allerhøjeste Bevilling af 11 April s. A. var blevet fuldstændig ophævet, ligesom der ved samme Bevilling var meddelt ham Tilladelse til uanset Bestemmelsen i D. L. 3—16—8 at indgaa nyt Ægteskab med Marie Amalie Lundqvist — sig til Tiltalte med Anmodning om at sammenvie ham og nævnte Marie Amalie Lundqvist, som begge vare boende i Helligkors Sogn, saaledes at Tiltalte efter den i saa Henseende i Frdn. 30 April 1824 § 14 indeholdte almindelige Regel var den Præst, hvem det paalaa at forrette Vielsen. Behørig Tillysning til Ægteskab for de Paagældende havde 2 Gange fundet Sted i Helligkors Kirke, og den 3dje Lysning skulde foregaa paa den Søndag, til hvilken Vielsen ønskedes berammet. Tiltalte vægrede sig imidlertid uanset den fornævnte Bevilling ved at foretage den begærte Vielse, idet han erklærede, at hans Samvittighed ikke tillod ham at medvirke ved Indgaaelsen af det tilsigtede Ægteskab paa Grund af, at Jensen — saaledes som denne selv havde erkendt — medens hans tidligere Ægteskab endnu bestod, havde staaet i utugtigt Forhold til den fornævnte Kvinde, med hvem han nu agtede at indgaa Ægteskab.

Jensen, som ansaa denne Tiltaltes Vægring for uberettiget, indgav saa til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet et Andragende, hvori han anholdt om, at Ministeriet vilde udvirke, at Tiltalte foretog den begærte Vielse. Efter at Tiltalte i en ham af nævnte Ministerium afæsket Erklæring havde fastholdt og søgt at begrunde sin Nægtelse af at ville foretage Vielsen, lod Ministeriet ham under 26 August f. A. gennem Biskop og Stiftsprovst tilkendegive, at Ministeriet ikke kunde fritage ham for at forrette den paagældende Ægtevielse, men at man havde givet Biskoppen Bemyndigelse til at tillade ham saadanne Lempelse i Ritualen, som han under de foreliggende Omstændigheder maatte finde passende. Da Tiltalte imidlertid desuagtet besvarede en fornyet Anmodning fra Jensen om at foretage Vielsen med et Afslag, gav Ministeriet ham i Skrivelse af 3 September f. A., der ligeledes meddeltes ham gennem Biskop og Stiftsprovst, Paalæg om, naar Parterne paa ny henvendte sig til ham herom, at foretage den oftomtalte Vielse, samt saavidt mulig at ansætte den til den førstkommande Søn-

dag. Heller ikke dette Paalæg bevægede Tiltalte til at forandre sin Holdning; han gentog tvertimod, da Jensen og Marie Amalie Lundquist den 6te s. M. under Henvisning til Ministeriets Resolution atter anmodede ham om at vie dem, sin Vægning ved at gøre dette, ligesom han derefter i en Skrivelse til Ministeriet af 9de s. M. fastholdt denne Vægning.

Foreløbig bemærkes, at Tiltalte i et af hans Defensor fremlagt Indlæg har gjort gældende, at han maa anse Kommissionens Medlem Paulli for inhabil til at dømme i Sagen, dels fordi han i sin Egenskab af Stiftsprovst har gennem sine til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet afgivne Embedserklæringer været medvirkende til, at der er givet Tiltalte de oven omhandlede ministerielle Paalæg, dels fordi han (Paulli) i sin egen præstelige Virksomhed har foretaget Vielser af Personer, der befandt sig i lignende Forhold som det Par, Tiltalte har nægtet at sammenvie. Ligesom imidlertid den sidst nævnte Omstændighed maa anses for at være ganske uden Betydning i den omhandlede Henseende, saaledes findes heller ikke den Omstændighed, at det nævnte Medlem af Kommissionen i sit Embeds Medfør paa et tidligere Stadium har maattet udtale sig overfor de ham overordnede Myndigheder om det under Sagen foreliggende Spørgsmaal, at kunne medføre, at han skulde blive inhabil til at deltage i Sagens Paadømmelse, i hvilken Henseende særligt bemærkes, at de ordinære gejstlige Retter i 1ste og 2den Instans udenfor København, Provsteret og Landemøde, efter den gældende Lovgivning og Praxis beklædes bl. a. henholdsvis af vedkommende Provst og Biskop, uagtet den sædvanlige Forretningsgang vil medføre, at disse Embedsmænd saa godt som altid have maattet afgive deres embedsmæssige Erklæringer angaaende den Sag, som senere forelægges Provsteretten eller Landemodet.

Hvad dernæst angaar nærværende Sags Realitet, da har Tiltalte søgt at bestride Lovmæssigheden af det foran omhandlede ham af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet givne Paalæg, som han har nægtet at efterkomme. Han har i saa Henseende dels rejst Tvivl om Kongens Ret til ved Bevilling at dispensere fra det i D. L. 3—16—8 indeholdte Forbud, dels gjort gældende, at den fornævnte Mursvend Jensen meddelte allerhøjeste Bevilling af 11 April f. A. i hvert Fald kun skaber en Ret for denne til, uanset nys nævnte Lovbestemmelse, at indgaa Ægteskab med Marie Amalie Lundquist, men at Bevillingen hverken paalægger eller kan paalægge Tiltalte eller nogen anden Præst i Folkekirken Forpligtelse til at sammenvie de paagældende Personer, lige saa lidt som den indeholder nogen Dispensation fra den ved Frd. 30 April 1824 § 3 Nr. 8-Præsterne paalagte Forpligtelse til at paase, at de, som have bedrevet Hor med hinanden, ikke maa komme sammen i Ægteskab.

Da imidlertid Bevillinger af den her omhandlede Art have været i Brug i Tiden før den 5 Juni 1849, maa det anses for utvivlsomt, at der i § 27 i den gennemsete Grundlov af 28 Juli 1866 indeholdes Hjemmel for, at saadanne Bevillinger fremdeles lovligt kunne meddeles.

Hvad dernæst angaar den anden af Tiltalte fremsatte Betragtning, da findes der heller ikke at kunne være Tvivl om, at denne er ganske uholdbar. Da nemlig Tiltalte som Sognepræst er pligtig til paa Be-

gøring at foretage Vielse af ethvert Brudepar, naar Bruden er hjemmehørende i hans Sogn, og der efter den gældende Lovgivning Intet er til Hinder for de Paagældendes Ægteskab, samt da begge disse Betingelser i det foreliggende Tilfælde have været til Stede, idet det efter det Oplyste maa antages, at den eneste retlige Hindring for de vedkommende Personers Ægteskab var disses tidligere Horsbrøde, og denne Hindring var fjernet ved den givne kongelige Bevilling, udkrævedes der ikke nogen som helst speciel Akt for at skabe en Pligt for Tiltalte til at foretage Vielsen, idet en saadan Pligt paahvilede ham i Medfør af hans Embede. Særligt udkrævedes der ingen Dispensation for Tiltalte fra Paabudet i Frd. 30 April 1824 § 3 Nr. 8, eftersom dette Paabud, der kun er en Indskærpelse af den i D. L. 3—16—8 givne Regel, selvfølgelig ikke fandt Anvendelse paa det foreliggende Tilfælde, efter at Bevillingen var given. Ministeriets Paalæg gik saaledes i Virkeligheden ikke ud paa Andet end at befale Tiltalte at udføre en Handling, hvis Udførelse allerede forinden Paalæget paalaa ham som en Embedspligt.

Naar Tiltalte endvidere til sit Forsvar har anført, at han ved at foretage den omhandlede Vielse, efter sin Overbevisning vilde handle imod Guds Bud saavel som mod sit Præsteløfte og sin Embedssted, og at han derfor har været berettiget til i dette Tilfælde at nægte at efterkomme det ham givne Paalæg, da kan der heller ikke heri gives ham Medhold, da det maa anses som en nødvendig Følge af hans Stilling som Embedsmand i Folkekirken, at han, uanset sine personlige Meninger, var pligtig i sin Embedsgerning at adlyde enhver Befaling fra de ham overordnede Myndigheder, som var stemmende med den gældende Lovgivning.

I Henhold til det Foranstaaende findes Tiltalte altsaa at have uberettiget nægtet at adlyde det under Sagen omhandlede, ham af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet lovligt givne Paalæg, og han vil som Følge heraf være at anse efter alm. borgerlig Straffelovs § 142 med en Straf, som — under Hensyn til, at der ikke foreligger Grund til at betvivle, at han har handlet efter sin ærlige Overbevisning og sin Samvittigheds Bydende — findes passende at kunne bestemmes til en Statskassen tilfaldende Bøde af 200 Kr. eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling inden Eksekutionsfristens Udløb simpelt Fængsel i 20 Dage. — — —

Thi kendes for Ret: Tiltalte, Sognepræst Julius Niels Sophus Iversen, bør til Statskassen bøde 200 Kr. eller i Mangel af denne Bødes fulde Betaling sættes i simpelt Fængsel i 20 Dage. Saa betaler han og Salærer til Aktor og Defensor, Prokurator Mundt og Overretssagfører Helweg-Larsen, 50 Kr. til hver. Sagens øvrige Omkostninger udredes af det Offentlige. Den idømte Bøde at udredes inden 15 Dage efter denne Doms lovlige Forkyndelse, og Dommen i det Hele at efterkommes under Adfærd efter Loven.

Højesterets Dom.

Selv om det maatte kunne anses for Tiltaltes Pligt under Strafansvar at efterkomme det ham af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet givne Paalæg om at foretage den i den